

ÉRTÉKELÉSI SZABÁLYZAT

Magyar Aktuárius Társaság

Hatályos: 2025.01.01

Elfogadta: Fodor Erzsébet

Fodor Erzsébet

1. Szabályzat célja

Az eszközök és források értékelésére vonatkozó szabályok meghatározása a szabályzat célja.

A számvitelről szóló 2000. évi C törvény 14.§ (5) bekezdésének b) pontjában foglaltak szerint a számviteli politika keretében el kell készíteni az eszközök és források értékelési szabályzatát.

A beszámoló készítésének egyik alapelve a folytonosság elve. Ez azt jelenti, hogy az előző üzleti évben alkalmazott értékelési gyakorlatot következetesen alkalmazni kell. Az értékelési elvek akkor változtathatók meg, ha a változtatást előidéző tényezők tartósan jelentkeznek, és emiatt a változás is tartósnak minősül.

Az értékelési elvek, eljárások ilyen változtatását, és az azt előidéző tényezőket, azoknak az eszközökre, forrásokra gyakorolt számszerűsített hatását a kiegészítő mellékletben be kell mutatni.

2. A mérlegtételek értékelésének általános szabályai

A számviteli törvény keretjelleggel előírja a mérlegtételek értékelésének szabályait.

Eszerint:

- az értékelésnél az egyesület folytatásának elvéből kell kiindulni
- az előző üzleti év értékelési szabályaitól csak akkor lehet eltérni, ha az értékelést befolyásoló tényezők változtatása tartósnak minősül
- az eszközöket és kötelezettségeket egyenként kell értékelni és leltározással, illetve egyeztetéssel ellenőrizni
- a mérlegtételek értékelését körültekintően kell elvégezni és az értékelés során figyelembe kell venni minden olyan értékcsökkenést, értékvesztést mely a mérleg fordulónapján meglévő eszközöket érinti és a mérlegkészítés napjáig ismertté vált.

3. A mérlegben szereplő eszközök értékelése

A befektetett eszközöket, a forgóeszközöket a számviteli törvény szerinti beszerzési, illetve előállítási költségeken kell értékelni, csökkentve azt a számviteli törvény szerint alkalmazott leírásokkal. Az eszközöket beszerzési, illetve előállítási költségüknél magasabb értékben nem szabad a mérlegbe felvenni.

a. Az eszközök beszerzési és előállítási költségei

Beszerzési költség (beszerzési ár) az a ráfordítás, amely az eszköz megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapsolható. A beszerzési ár az engedményekkel csökkentett, felárakkal növelt vételárát, a szállítási és rakodási, szerelési, üzembe helyezési, beszerzéssel kapcsolatos közvetítői költségeket, a bizományi díjat, a beszerzéshez kapcsolódó adókat (a beszerzéskor fizetett fogyasztási adót), a vámköltségeket (vámot, vámpótlékot, vámkezelési díjat) foglalja magában.

A tárgyi eszköz biztonságos üzemeltetéséhez, rendeltetésszerű használatához szükséges tartozékok, tartalék alkatrészek beszerzési árban érvényesített értéke is a beszerzési költség (beszerzési ár) része.

A beszerzési költség (beszerzési ár) részét képező tételeket a felmerüléskor, a gazdasági esemény megtörténtekor (legkésőbb az üzembe helyezéskor) kell számításba venni a számlázott, a kivetett összegben.

A tárgyi eszköznél értéket növelő beszerzési költségként kell figyelembe venni a meglévő tárgyi eszköz bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, élettartamának növelésével összefüggő munka, továbbá az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló felújítási munka költségét is, kivéve a tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munka költségeit.

A vásárolt készleteket beszerzési áron kell állományba venni, illetve értékelni.

A befektetett eszközök, illetve a forgóeszközök között kimutatott értékpapírok beszerzési ára nem tartalmazhatja a vételárban lévő kamat összegét.

b. Az eszközök értékcsökkenése

Terv szerinti értékcsökkenést a már rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett immateriális javak, tárgyi eszközök után kell elszámolni addig, amíg azokat rendeltetésüknek megfelelően használják.

Az immateriális javak és tárgyi eszközök értékcsökkenése az egyedi értékelés elve alapján, a használat várható idejét figyelembe véve kialakított lineáris kulcsokkal történik.

Értékcsökkentést az üzembe helyezés napjától, kivezetéskor pedig a kivezetés napjáig kell elszámolni.

A 200 ezer forint egyedi beszerzési, előállítási érték alatti tárgyi eszközök beszerzési vagy előállítási költsége a használatbavételkor értékcsökkenési leírásként egy összegben kerül elszámolásra.

Az immateriális javak, a tárgyi eszközök beszerzési vagy előállítási költségét (beszerzési árát, illetve közvetlen önköltségét) azokra az évekre kell felosztani, amelyekben ezeket az eszközöket előreláthatóan használni fogják (az értékcsökkenés elszámolása).

Terven felüli értékcsökkenést kell az immateriális javaknál, a tárgyi eszköznél, a beruházásnál elszámolni akkor, ha

- a) a szellemi termék, a tárgyi eszköz, a beruházás értéke tartósan lecsökken, mert a szellemi termék, a tárgyi eszköz, a beruházás az egyesületi tevékenység változása miatt feleslegessé vált, vagy megrongálódás, megsemmisülés következtében rendeltetésének megfelelően nem használható, illetve használhatatlan;
- b) a vagyoni értékű jog a szerződés módosulása miatt csak korlátozottan vagy egyáltalán nem érvényesíthető.

Amennyiben az immateriális jószág, tárgyi eszköz, a beruházás rendeltetésének megfelelően nem használható, illetve használhatatlan, megsemmisült vagy hiányzik, azt az immateriális javak, a tárgyi eszközök, a beruházások közül - a terven felüli értékcsökkenés elszámolása után - a

nyilvántartásból ki kell vezetni.

c. Követelések értékelése

A mérlegben a követelést könyv szerinti értékben addig kell kimutatni, amíg azt pénzügyileg vagy egyéb módon nem rendezték, illetve amíg azt el nem engedték vagy behajthatatlan követelésként le nem írták.

A mérlegben behajthatatlan követelést nem lehet kimutatni. A részben vagy egészben behajthatatlan követelést legkésőbb a mérlegkészítéskor - a mérlegkészítés időpontjában rendelkezésre álló információk alapján - az üzleti év hitelezési veszteségeként le kell írni.

d. Értékpapírok értékelése

A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat, valamint a tulajdoni részesedést jelentő befektetéseket beszerzési értéken értékeljük. Államkötvények és Vállalati kötvények esetében a könyv szerinti érték a mindenkor vételár és a vásárlási árban szereplő felhalmozott kamat összegének különbözete.

A hitelviszonyt megtestesítő, kamatozó értékpapírokat beszerzéskor, valamint az üzleti év nyitásakor, összhangban a tárgyévre vonatkozó költségvetéssel, az Egyesület minősíti aszerint, hogy hosszútávra vagy forgatási célra történt a vásárlásuk, illetve korábbi beszerzésük.

A tartós lejáratúnak minősített értékpapírok esetében a számviteli törvény 32.§-a és 44.§-a alapján az Egyesület alkalmazza az árfolyamnyereség aktív időbeli elhatárolásának és a névérték és könyv szerinti érték közötti árfolyamveszteség passzív időbeli elhatárolásának lehetőségét. Ezen túlmenően gondoskodni kell a tartós befektetésnek minősített értékpapírok 1. számlaosztályba való átvezetéséről.

A Sztv. 54.§ (8) szerint a hitelkockázati szempontból kockázatmentesnek minősített, valamely ország központi kormánya vagy központi (jegy) bankja által kibocsátott, illetve tőkére és hozamra vonatkozóan garantált befektetési célú, lejáratig tartott, kamatozó, illetve diszkont értékpapírok esetében sem a névérték felett, sem a névérték alatt vásárolt értékpapírok esetében nem kell értékvesztést elszámolni, amennyiben a gazdálkodó alkalmazza a Sztv. 44. § (3) szerinti kamatozó értékpapír névértéke és beszerzési értéke közötti - veszteségjellegű - különbözetből a beszerzéstől az üzleti év mérlegfordulónapjáig terjedő időszakra időarányosan jutó (a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításaival szemben elszámolt) összeg elhatárolását.

A számviteli törvény kapcsolódó paragrafusa:

„(8) * A hitelkockázati szempontból - a (9) bekezdésben foglaltak figyelembevételével, a számviteli politikában meghatározottak szerint - kockázatmentesnek minősített, valamely ország központi kormánya vagy központi (jegy) bankja által kibocsátott, illetve tőkére és hozamra vonatkozóan garantált befektetési célú, lejáratig tartott, kamatozó, illetve diszkont értékpapírok esetében a (4) bekezdés szerinti értékvesztés-elszámolást nem kell alkalmazni a bekerülési érték azon része után, amely a lejáratkor megterül.”

A forgatási célú befektetett pénzügyi eszközök értékvesztésének elszámolására akkor kerül sor,

amennyiben mérlegfordulónapon a piaci érték tartósan és jelentősen alacsonyabb a könyv szerinti értéknél. Tartósnak minősül, amennyiben a piaci érték legalább 1 éve a könyv szerinti érték alatt alakul. Jelentős a különbség, ha a piaci érték és könyv szerinti érték közötti különbség meghaladja a könyv szerinti érték 20%-át. Az értékelést egyedileg (értékpapír típusonként és kezelőnként) kell elvégezni.

e. Pénzeszközök értékelése

A mérlegben a bankbetétek értékeként az üzleti év mérleg fordulónapján a hitelintézetnél elhelyezett forintbetét bankkivonattal egyező értékét kell kimutatni. Pénztár nincs az egyesületnél.

4. A források értékelése

a. Saját tőke értékelése

A saját tőkét és a kötelezettségeket a mérlegben könyvszerinti értékben kell kimutatni.

- Induló tőke
Az induló tőkét az alapszabályban meghatározott értéken, kell kimutatni.
- Tőketartalék
Tőketartalékot (az alapítók által véglegesen átadott eszköz) évente, az egyszeri vagyoni hozzájárulás összegével növelten, a tárgyévben befolyt, pénzügyileg rendezett összegben kell kimutatni.
- Eredménytartalék
Eredménytartalékként kell kimutatni az előző évek adózott eredményét.

b. Kötelezettségek értékelése

Csak az Egyesület által elismert, elfogadott olyan kötelezettséget lehet kimutatni, melynek értéke pontosan meghatározható.

- Az áruszállításból, szolgáltatás teljesítéséből származó forintban teljesítendő kötelezettséget az elismert számlázott összegben kell kimutatni mindaddig, amíg azt ki nem egyenlítették.
- A költségvetéssel szemben fennálló kötelezettségeket a mérlegforduló napján fennálló összegben.

5. Devizás tételek értékelése

a. Devizás tételek nyilvántartása

Az Egyesület a devizás tételeket a könyvviteli nyilvántartásban forintban tartja nyilván.

A forintra történő átszámítás során alkalmazott árfolyam:

- A devizás tételek könyveléséhez alkalmazott árfolyam: Magyar Nemzeti Bank (MNB) hivatalos középárfolyama.
- A devizás tételeket a könyvelésben a teljesítés napján érvényes MNB középárfolyamon

kell forintba átszámítani.

b. Devizás eszközök és kötelezettségek év végi értékelése

A mérlegfordulónapon (december 31.) a devizás eszközöket és kötelezettségeket az alábbi szabályok szerint kell értékelni:

- Az értékelés alapja: mérlegfordulónapon érvényes MNB középárfolyam.
- A forintban kimutatott érték módosulhat a mérlegkészítéskori árfolyamváltozás miatt.
- A mérlegfordulónapi átértékelés következményeként keletkező nem realizált árfolyamkülönbséget az eredménykimutatásban a pénzügyi műveletek bevételei vagy ráfordításai között kell elszámolni.

c. Valutapénztár és devizaszámla értékelése

Az Egyesületnek nincs se valutapénztára, se devizaszámlája.

d. Árfolyamkülönbségek kezelése

A devizás tételekkel kapcsolatban keletkező árfolyamkülönbségek elszámolása:

- Realizált árfolyamkülönbség: a devizás követelés vagy kötelezettség tényleges kiegyenlítésekor keletkező különbség.
- Nem realizált árfolyamkülönbség: a mérlegkészítéskori átértékelés eredménye.
- Mindkét esetben az árfolyamkülönbséget a pénzügyi műveletek bevételei vagy ráfordításai között kell elszámolni.

e. Devizás követelések értékvesztése és kötelezettségek céltartaléka

A devizás követelésekre értékvesztés akkor számolható el, ha azok a könyv szerinti értékükön várhatóan nem térülnek meg.

A devizában fennálló kötelezettségekre céltartalék képezhető, ha a jövőbeni teljesítés bizonytalan vagy veszteséget eredményezhet.

f. Árfolyamváltozás hatása az eredményre

A devizás tételek értékelése során keletkező árfolyamnyereség vagy -vesztés az üzleti év pénzügyi műveleteinek eredményét módosítja.

6. Záró Rendelkezések

Az értékelési szabályzat elkészítéséért, tartalmáért, megváltoztatásáért a MAT Elnöke a felelős. A szabályzatot az Elnök hagyja jóvá. A szabályzat módosítása kötelező, ha a jogszabályi változások ezt megkívánják, illetve módosítani kell a szabályzatot akkor is, ha a MAT belső feladat-, szervezeti, egyéb feltételrendszerében bekövetkezett változások ezt megkívánják.

Todor Ersébet